

طرح درس بهداشت عمومی 2- اصول اپیدمیولوژی (نیمسال اول 03-1402)

تعداد و نوع واحد: 2 واحد نظری

محل اجرا: دانشکده پزشکی - کلاس 4

پیش نیاز: ندارد

هدف کلی:

آشنائی دانشجویان پزشکی ترم 2 دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد با اصول اپیدمیولوژی

اهداف اختصاصی:

- هر دانشجوی می بایست در پایان دوره آموزشی بتواند:
- تعریف جامعی از اپیدمیولوژی را ارائه کند.
 - اهداف اپیدمیولوژی و کاربردهای آن را بیان نماید.
 - مفهوم اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی را شرح دهد.
 - راههای انتقال بیماری، پیشگیری و اصول آن را فهرست نماید.
 - ابزارهای اندازه گیری بیماریها در اپیدمیولوژی را نام برده، محاسبه و تفسیر کند.
 - مفهوم تاریخچه طبیعی و پیش آگهی بیماری را درک نماید.
 - تفاوت بین نسبت، تناسب و میزان را بیان نماید.
 - نسبت (Ratio)، تناسب (Proportion) و میزان (Rate) را محاسبه نماید.
 - مفهوم شانس و نسبت شانس، خطر و خطر نسبی، بروز و میزان بروز و خطر متناسب را توضیح دهد.
 - نسبت شانس (Odds Ratio)، خطر نسبی (Risk Ratio)، میزان بروز (Rate Ratio) و خطر متناسب (Risk Difference) را محاسبه و تفسیر کند.
 - خطاهای اندازه گیری را تقسیم بندی نموده، برای هر یک مثالی ذکر کند.
 - انواع مطالعات در پژوهش های علوم پزشکی را نام برده، طبقه بندی نماید.
 - خصوصیات و کاربرد مطالعات توصیفی و تحلیلی را توضیح دهد.
 - ویژگیهای مطالعات مقطعی و نحوه طراحی آن را بیان کند.
 - ویژگیهای مطالعات مورد-شاهد را فهرست نموده، مهمترین خطاهای منظم این نوع مطالعه را بیان نماید.
 - خصوصیات مطالعات همگروهی را توضیح دهد.
 - انواع مطالعات مداخله ای را فهرست نموده، نقش تخصیص تصادفی در اینگونه مطالعات را توضیح دهد.
 - اپیدمی را تعریف کند و مراحل بررسی و کنترل یک اپیدمی را فهرست نماید.
 - غربالگری را تعریف نموده، ویژگیهای مهم یک آزمون غربالگری (اعتبار، پایایی، ...) را با ذکر مثال توضیح دهد.
 - مراقبت را تعریف نموده، موارد کاربرد نظام مراقبت را فهرست نماید.
 - مفهوم ایمنی گروهی را شرح دهد.
 - ارتباط و علیت را تعریف نموده، تفاوت آنها را توضیح دهد.
 - معیارهای قضاوت در مورد علیت را نام برد.

روش تدریس:

به صورت سخنرانی و با استفاده از وسایل کمک آموزشی همچون رایانه، دیتا پروژکتور و ... خواهد بود. همچنین در مواردی، فرآیند تدریس به صورت مشارکتی و بحث گروهی پیش برده خواهد شد.

جدول برنامه آموزشی و محتوی آموزشی جلسات

جلسه	عنوان جلسه	موضوعات مورد بحث
اول	ارزشیابی آغازین	معارفه، ارزیابی وضعیت آگاهی دانشجویان، تبیین اهداف درس، نحوه ارائه درس و نوع ارزشیابی دانشجویان
دوم	مقدمه ای بر اپیدمیولوژی	مقدمه، تفکر اپیدمیولوژی در مقابل علم اپیدمیولوژی، تاریخچه، معرفی ایده های مرتبط با تاریخچه
سوم	اهداف اپیدمیولوژی	مراحل انجام فعالیت ها با نگرش اپیدمیولوژیک، تعاریف، اهداف و کاربردهای اپیدمیولوژی
چهارم	اپیدمیولوژی و پیشگیری از بیماریها	پیشگیری و روشهای اجرای آن
پنجم	انتقال و گسترش بیماری در جامعه	چگونگی انتقال بیماری، راههای انتقال، بیماریهای بالینی و تحت بالینی، حامل و میزبان، گسترش بیماری در جامعه
ششم	بررسی وقوع بیماری در جامعه	مدلهای بررسی بیماری در جامعه، طغیان بیماری، ایمنی گروهی
هفتم	اندازه گیری وقوع بیماریها: انتشار	دوره کمون، قرنطینه، میزان حمله، معیارهای ابتلاء، بروز و شیوع، مراقبت از بیماری در جامعه
هشتم	مراقبت و مفاهیم آن	اهمیت مراقبت، انواع مراقبت بیماری در جامعه و ویژگی های هر کدام، شاخص های ارزیابی مراقبت
نهم	اپیدمی و نحوه برخورد با آن (ارزشیابی بینابینی)	متغیرهای مورد بررسی در طغیانها، تجسس وقوع بیماری، نکات مهم در بررسی یک همه گیری
دهم	اندازه گیری وقوع بیماریها: مرگ	میزان میرایی، میزان کشندگی، میرایی تناسبی، تطبیق سنی مستقیم، تطبیق سنی غیر مستقیم، باریماری
یازدهم	اندازه های ارتباط و خطاها در اپیدمیولوژی	خطر نسبی، نسبت شانس، خطر منتسب، خطاهای اندازه گیری، خطاهای تصادفی، خطاهای سیستماتیک (سوگرایی)، مخدوش کنندگی
دوازدهم	مطالعات اپیدمیولوژیک (1)	مقدمه، انواع تقسیم بندی ها، انواع مطالعات، ویژگیهای مطالعات توصیفی و تحلیلی
سیزدهم	مطالعات اپیدمیولوژیک (2)	گزارش مورد، بررسی موارد، مطالعات مقطعی، مطالعات اکولوژیک
چهاردهم	مطالعات اپیدمیولوژیک (3)	مطالعات مورد-شاهد، مطالعات همگروهی
پانزدهم	مطالعات اپیدمیولوژیک (4)	مطالعات مداخله ای
شانزدهم	اصول و روشهای غربالگری	تعریف، اهمیت و ویژگیهای غربالگری، اعتبار و قابلیت تکرار، آزمون اخباری مثبت و آزمون اخباری منفی در آزمونهای غربالگری
هفدهم	از همبستگی تا علیت	مفاهیم همبستگی، ارتباط و علیت در اپیدمیولوژی، معرفی کرایتریاهای علیت
	ارزشیابی نهائی	برگزاری امتحان پایان ترم

نحوه برگزاری کلاس‌ها:

- به صورت حضوری خواهد بود. در صورت لزوم و امکان، برخی جلسات به صورت آنلاین و یا به صورت آفلاین ارزیابی خواهد شد.

وظایف و تکالیف دانشجویان:

- حضور دانشجویان در کلاس
- مشارکت فعال در فرآیند آموزش از طریق شرکت در مباحث طرح شده در کلاس، جستجو در مورد پرسش‌های مطرح شده و ارزیابی پاسخ در جلسات آتی
- دانلود و مطالعه فایل‌های بارگذاری شده در سامانه نوید
- پاسخگویی به هنگام به تکالیف ارزیابی شده در سامانه نوید

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی مستمر (6-8 نمره):

- حضور و غیاب (2 نمره)
- نحوه فعالیت در کلاس، سامانه نوید، ... (2-4 نمره)
- رعایت قواعد و آداب حضور در کلاس (2 نمره)

- ارزشیابی نهایی (12-14 نمره):

- امتحان پایان ترم

منابع:

- اپیدمیولوژی گوردیس (آخرین چاپ). ترجمه دکتر صباغیان و دکتر هلاکویی
- کتاب جامع بهداشت عمومی (آخرین چاپ). تالیف دکتر حسین حاتمی و همکاران. جلد دوم
- اپیدمیولوژی کاربردی (آخرین چاپ). تالیف دکتر ملک افضلی و دکتر ناصری
- درسنامه پیشگیری و پزشکی اجتماعی. ترجمه دکتر خسرو رفائی شیرپاک. جلد اول و دوم